

Sygn. akt III AUa 649/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2019 r. w Lublinie

sprawy P. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o należności z tytułu składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 30 maja 2018 r. sygn. akt IV U 553/17

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 649/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) w zw. z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551) odmówił P. Ł. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za czerwiec 2008 r., lipiec 2008 r., za okres od września 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 1.338,50 zł, w tym z tytułu składek 762,90 zł, odsetek 528 zł, kosztów upomnienia 47,60 zł oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne w tych samych okresach w łącznej kwocie 2.943,53 zł, w tym z tytułu składek 1.696,13 zł, odsetek 1.177 zł oraz kosztów upomnienia 70,40 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, iż w obowiązującym 12-miesięcznym terminie, upływającym z dniem 11 stycznia

2016 r., P. Ł. nie uiszczył należności z tytułu kosztów egzekucyjnych naliczonych przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w S.. Okoliczność ta, w myśl art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej wyklucza umorzenie spornych należności.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Siedlcach złożył ubezpieczony, który podnosił, iż zgodnie z zawartym z ZUS układem ratałnym, spłacił w terminie (tj. w drugiej połowie października 2016 r.) wszystkie uzgodnione raty. P. Ł. wskazał, iż uiszczył również należności z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego, co zostało potwierdzone w rozmowie telefonicznej z pracownikami ZUS oraz urzędu skarbowego. Ubezpieczony utrzymywał, iż nie był informowany o konieczności zapłacenia kosztów postępowania egzekucyjnego w urzędzie skarbowym w terminie podanym przez organ rentowy, tj. do 11 stycznia 2016 r., gdyby uzyskał tę informację to należność uregulowałaby w terminie.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 30 maja 2018 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące czerwiec 2008 r., lipiec 2008 r., za okres od września 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 1.338,50 zł, w tym z tytułu składek 762,90 zł, odsetek 528 zł, kosztów upomnienia 47,60 zł oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne w tych samych okresach w łącznej kwocie 2.943,53 zł, w tym z tytułu składek 1.696,13 zł, odsetek 1.177 zł oraz kosztów upomnienia 70,40 zł podlegają umorzeniu.

Sąd Okręgowy ustalił, że P. Ł. w dniu 28 października 2014 r. złożył do ZUS Oddział w S. wniosek o umorzenie należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek w związku z prowadzoną przez niego do dnia 31 stycznia 2012 r. pozarolniczą działalnością. Rozpoznając ten wniosek, organ rentowy wydał w dniu 8 grudnia 2014 r. decyzję, w której określił wysokość należności na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne. Jednocześnie ZUS wskazał, iż warunkiem umorzenia powstałych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji. Decyzja ta została doręczona ubezpieczonemu w dniu 10 grudnia 2014 r. i stała się prawomocna z dniem 11 stycznia 2015 r.

Decyzją z dnia 2 grudnia 2016 r. organ rentowy umorzył należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za czerwiec 2008 r., lipiec 2008 r., za okres od września 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 1.338,50 zł, w tym z tytułu składek 762,90 zł, odsetek 528 zł, kosztów upomnienia 47,60 zł oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne w tych samych okresach w łącznej kwocie 2.943,53 zł, w tym z tytułu składek 1.696,13 zł, odsetek 1.177 zł oraz kosztów upomnienia 70,40 zł. W uzasadnieniu ZUS podał, iż ubezpieczony w dniu 10 października 2016 r. opłacił należności niepodlegające umorzeniu i na dzień wydania tej decyzji nie posiada on innych należności niepodlegających umorzeniu.

Następnie, organ rentowy z urzędu wszczął postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 2 grudnia 2016 r. Postępowanie to zakończyło się wydaniem w dniu 31 marca 2017 r. decyzji stwierdzającej nieważność decyzji z 2 grudnia 2016 r. ZUS wyjaśnił, iż w wyniku przeprowadzonej ponownej analizy stwierdził, iż w aktach sprawy znajduje się pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. z 8 listopada 2016 r. zawierające informację, że koszty egzekucyjne naliczone od należności niepodlegających umorzeniu zostały uiszczone przez ubezpieczonego 13 października 2016 r., a zatem z przekroczeniem 12-miesięcznego terminu liczącego od uprawomocnienia się decyzji z 8 grudnia 2014 r., który upływał z dniem 11 stycznia 2016 r.

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, warunkiem koniecznym odmowy umorzenia należności na podstawie ustawy abolicyjnej jest wskazanie w decyzji określającej wysokość należności na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne (tj. w decyzji z dnia 8 grudnia 2014 r.) zarówno kwoty składek podlegających umorzeniu jak i należności niepodlegających umorzeniu, które ubezpieczony powinien spłacić w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji. Taki pogląd wyraził m. in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu do wyroku z dnia 18 kwietnia 2018 r. III AUa 100/18 LEX nr 2488753.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony spełnił warunek wynikający z art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, a mianowicie uregulował wszystkie należności niepodlegające umorzeniu. Sporne koszty egzekucyjne naliczone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. zostały bowiem uregulowane w dniu 13 października 2016 r., czyli jeszcze przed wydaniem decyzji z dnia 2 grudnia 2016 r. o umorzeniu należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Tymczasem wynikający z art. 1 ust. 11 ustawy abolicyjnej 12-miesięczny termin na spłatę należności niepodlegających umorzeniu, ma instrukcyjny charakter. A zatem, okoliczność jego przekroczenia nie przekreśla zasadności roszczenia ubezpieczonego, który przed wydaniem decyzji umarzającej należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne opłacił wszystkie należności niepodlegające umorzeniu. Na marginesie Sąd nadmienił, że wątpliwości Sądu budzi prawidłowość wydania przez, działającego z upoważnienia Prezesa ZUS, Zastępcę Dyrektora ZUS Oddział w S., a zatem organu będącego autorem decyzji z dnia 2 grudnia 2016 r., rozstrzygnięcia z dnia 31 marca 2017 r. o stwierdzeniu nieważności decyzji z dnia 2 grudnia 2016 r.

Fundusz Pracy za okres od października 2003 roku do lutego 2009 roku.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa materialnego – art.1 ust.10, ust.11, ust.13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą poprzez umorzenie płatnikowi należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za okresy od października 2003 roku do lutego 2009 roku, pomimo że płatnik nie opłacił kosztów egzekucyjnych w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia tj. do dnia 2 maja 2014 roku i tym samym nie spełnił warunków umorzenia należności;

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że zaistniałe opóźnienie w opłaceniu opłaty egzekucyjnej wynikało z nieprawidłowości ZUS, za co konsekwencji nie może ponosić ubezpieczony.

Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz ZUS kosztów zastępstwa procesowego ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była prawidłowość decyzji wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. Nr 1551). Zdaniem Sądu Apelacyjnego we wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni przepisów ustawy abolicyjnej, a zatem zarzut naruszenia prawa materialnego jest całkowicie chybiony.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. Nr 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne. Powołana ustawa wyraźnie przewiduje dwa postępowania prowadzone przez organ rentowy, kończące się wydaniem merytorycznej decyzji,

a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności.

Przepis ustępu 8 art. 1 ustawy stanowi, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Odwołanie do ustępu 1 i 6 nakazuje przyjąć, że decyzja określająca warunki umorzenia ustala także: po pierwsze - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego, po drugie - kwoty nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres wraz z należnymi od nich odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, kosztami upomnienia, opłatami dodatkowymi i kosztami egzekucyjnymi naliczonymi przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Przepis ustępu 13 art. 1 ustawy abolicyjnej stanowi natomiast, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności lub odmowie umorzenia należności - w przypadku niespełnienia warunku nieposiadania zaległości na dzień decyzji.

Analizując stan faktyczny sprawy niniejszej należy stwierdzić, że organ rentowy nieprawidłowo zastosował przepisy powołanej ustawy odnoszące się do postępowania w sprawie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek, wydając decyzję z dnia 8 grudnia 2014 r., w której określono na dzień wydania decyzji kwoty należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy podlegających ewentualnemu umorzeniu pod warunkiem spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji bez wskazania konkretnych kwot podlegających spłacie. W ocenie Sądu Apelacyjnego w decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy, powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia, co wynika wprost z literalnej wykładni omawianego przepisu. Przepis ten bowiem stanowi, że ZUS wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Przepis ten wyraźnie zatem wskazuje na dwa elementy składowe decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy, a mianowicie kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, oraz warunki umorzenia.

W decyzji określającej warunki umorzenia organ rentowy nie ustalił w sposób prawidłowy warunków umorzenia należności z tytułu składek wymienionych w punkcie I decyzji, gdyż nie określił kwotowo w jakiej wysokości wnioskodawca jest zobowiązany do uregulowania należności niepodlegających abolicji wraz z odsetkami w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszej decyzji oraz nie wskazał, że warunkiem umorzenia należności wymienionych w punkcie I jest również uregulowanie kosztów postępowania egzekucyjnego. Powyższe jest uchybieniem po stronie organu rentowego, które nie może niekorzystnie wpływać na prawa ubezpieczonego, gdyż skoro jednym z warunków umorzenia zaległości jest zapłata należności niepodlegających umorzeniu, to w decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy z 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, musi zostać wskazana ta kwota.

Wnioskodawca samodzielnie uzyskał informację o wysokości zadłużenia, które powinien spłacić i to uczynił, natomiast co do kosztów egzekucyjnych uiszczył je niezwłocznie po ustaleniu ich wysokości, przy czym – co jest istotne – opłacił je jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja

zawiera bowiem jedynie własną ocenę faktów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy i interpretację powołanych przez Sąd Okręgowy przepisów.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.